

Preek over 1 Korintiërs 15:1-22

Broeders en zusters,

Tijdens de tweede Wereldoorlog kwam het nogal eens voor dat er allerlei verhalen de ronde deden dat de geallieerden een stad of een gebied hadden veroverd, of dat de Duitsers zware verliezen waren toegebracht, terwijl achteraf bleek dat deze verhalen verzonden waren. Hoe die verhalen de wereld inkwamen was altijd de vraag, maar stel nu eens dat de BBC deze verhalen de wereld inbracht. Zulke verhalen zouden dan de geest van verzet in bezet gebied misschien wel een beetje kunnen aanwakkeren, maar ze hebben geen enkele betekenis voor de werkelijke bevrijding van een bepaald gebied. Het verschil tussen een werkelijke en een gefingeerde invasie is het verschil tussen bevrijding en slavernij. En niemand is zo dwaas om te zeggen: ach, of de invasie nu wel of niet echt heeft plaatsgevonden, is niet zo belangrijk. Het gaat er maar om dat de geest van het verzet wakker blijft.

Het opmerkelijke is dat veel mensen wel op die manier omgaan met het verhaal van de opstanding van Jezus. Je hoort dan zeggen: of de opstanding nu echt heeft plaatsgevonden of niet maakt geen verschil, het gaat er om dat we in opstand komen tegen de dood en het kwaad in al zijn facetten. Nou inderdaad, als je alleen in opstand wil komen tegen het kwaad in de wereld maakt het geen verschil of Jezus werkelijk is opgestaan of niet. Maar net zo min als de fictieve bevrijdingsverhalen ons dichterbij de werkelijke bevrijding van de Duitsers hebben gebracht, brengt een fictieve opstanding ons dichterbij de bevrijding van de dood. Een dode Jezus brengt geen bevrijding.

Paulus had bij de verkondiging van het Evangelie vaak te maken met ongeloof als hij over de opstanding der doden sprak. In Handelingen 17 lezen we hoe de Griekse wijsgeren spotten met Paulus' boodschap als hij over de opstanding uit de dood spreekt. De opstanding was voor Grieken een vrijwel onaanvaardbare zaak. Niet alleen omdat het geloof daarin tegen elke ervaring ingaat. Want dat geldt voor alle mensen en niet alleen voor de Grieken. Maar de Grieken hadden het er extra moeilijk mee, omdat de gedachte van de opstanding vierkant inging tegen een belangrijke hoofdstroming van de Griekse filosofie, die het algemene denkpatroon diepgaand beïnvloedde. Volgens die filosofie was de mens samengesteld uit twee zelfstandige grootheden, de ziel en het lichaam, waarvan de ziel verreweg het belangrijkste was.

Het lichaam was eigenlijk een blok aan het been van de ziel. Het belemmerde de vrije ontplooiing van de ziel. Het was een gevangenis waarin de ziel zat opgesloten. En de uiteindelijke verlossing bestond hierin, dat de ziel uit de gevangenis werd bevrijd bij de dood. In een dergelijke visie op de mens was geen plaats voor een opstanding. Dat zou immers terugkeer in die gevangenis betekenen. En wie zou dat nou willen? Deze filosofie was bij een aantal gemeenteleden in Korinte nog zo sterk aanwezig, dat ze de opstanding van de doden ontkenden. Daar wilden ze niets van weten. Het ligt voor de hand dat ze, net als vandaag de dag veel moderne theologen, het woord opstanding niet lieten vallen, maar er een andere interpretatie aan gaven en zoiets zeiden als: het moment dat we tot geloof kwamen, dat was het moment van onze opstanding. Paulus heeft dus vernomen hoeveel het Griekse denken invloed had in de gemeente van Korinte en hij kan dat niet zomaar over zijn kant laten gaan. Want de opstanding uit de dood behoort tot het hart van het Evangelie. Als je de opstanding loochent komt heel het Evangelie en de verlossing in de lucht te hangen. Dat staat op het spel als Paulus dit 15^e hoofdstuk van de brief gaat schrijven.

Paulus gaat in het begin van dit hoofdstuk eerst samenvatten wat volgens hem de hoofdzaak van het geloof is. Het belangrijkste dat ik u heb doorgegeven is:

- Christus is voor onze zonden gestorven, zoals in de Schriften staat,
- Christus is begraven en op de derde dag opgewekt, zoals in de Schriften staat
- Hij is verschenen aan Kefas, de twaalven, vijfhonderd gelovigen, Jakobus, alle apostelen
- Als laatste is Hij verschenen aan mij, Paulus

De hoofdzaak, de kern, van het Evangelie bestaat in een relaas van feiten. Christus' dood en opstanding heeft werkelijk plaatsgevonden op een aanwijsbare datum. En dat niet zo maar toevallig, maar als een vervulling van wat daarover in het Oude Testament al te lezen was. Zoals in de Schriften staat. Welke tekstgedeelten Paulus hier voor ogen heeft weten we niet, maar het is aannemelijk dat hij denkt aan Jesaja 53. In het Nieuwe Testament wordt vaker verwezen naar deze woorden, die Jesaja 750 jaar voor Christus opschreef, met betrekking tot Jezus' kruisdood.

Nochtans, onze ziekten heeft hij op zich genomen, en onze smarten gedragen (4) . Om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt was op hem en door zijn striemen is ons genezing geworden (5) Hij is uit verdrukking en gericht weggenomen (8). Men stelde zijn graf bij de goddelozen; bij de rijke was hij in zijn dood (9).

Misschien heeft Paulus ook aan Psalm 22 gedacht, woorden van David al 1000 jaar voor Christus opgeschreven. Als je je ogen dicht doet dan zie bij je deze woorden de Here Jezus zo aan het kruis hangen:

Als water ben ik uitgestort, en al mijn beenderen zijn ontwricht, mijn hart is geworden als was, het is gesmolten in mijn binnenste; verdroogd als een scherf is mijn kracht, mijn tong kleeft aan mijn gehemelte; in het stof des doods legt Gij mij neer. Want honden hebben mij omringd, een bende boosdoeners heeft mij omsingeld, die mijn handen en voeten doorboren. Al mijn beenderen kan ik tellen, zij kijken toe, zij zien met leedvermaak naar mij. Zij verdelen mijn klederen onder elkaar en werpen het lot over mijn gewaad. (15-19)

Het evangelie van Jezus Christus is geen mythe, maar een feit. In die tijd bestonden er meer verhalen van uit de dood terugkerende goden. Maar nergens is er sprake van een reële opstanding uit de dood en van een geopend graf. Het opstanding geloof van deze godsdiensten is een soort boerenbedrog, het laat de macht van de dood onaangetaast. Maar in de bijbel ligt dat anders. Christus is echt gestorven en echt opgestaan. En daarom verwijst Paulus zo nadrukkelijk op de ooggetuigen. In de eerste plaats noemt hij Kefas, dat is dezelfde als Simon Petrus. Daarna noemt hij de twaalven. Dit zijn de 12 apostelen zonder Judas. Blijkbaar is het begrip de twaalven zo ingeburgerd voor deze specifieke groep, dat ze ook nog de twaalven werden genoemd toen ze nog met z'n elven waren. Want het is pas na hemelvaart dat de lege plaats van Judas werd opgevuld met Mattias. Deze verschijningen aan Petrus en de twaalven komen we ook in de beschrijvingen van de evangeliën tegen. De andere verschijningen die Paulus noemt zijn niet in de Evangeliën beschreven. Zo is Jezus verschenen aan 500 gelovigen tegelijk. En van deze 500 gelovigen die Paulus noemt zijn de meesten nog in leven. Met andere woorden, ga maar navragen, ze hebben Jezus echt gezien. Hij leeft. Ook de verschijning aan Jakobus wordt nergens anders beschreven. We mogen ten minste

aannemen dat deze Jakobus niet de apostel Jakobus is. Want die Jakobus werd al snel na het ontstaan van de eerste gemeente ter dood gebracht. Het lijkt niet waarschijnlijk dat Paulus hem hier als ooggetuige van de opstanding noemt. Hem kan niets meer nagevraagd worden. Aannemelijker is het dat het hier gaat om Jakobus de broer van Jezus en de schrijver van de Jakobusbrief in onze bijbel. Hij werd later een van de leiders van de gemeente van Jeruzalem. Blijkbaar is Jezus aan z'n broer Jakobus verschenen. Ook noemt Paulus hier nog een verschijning aan alle apostelen. Hiermee bedoelt hij dus niet de 12 apostelen. Die heeft hij zojuist al genoemd. Het gaat om een grotere groep die als gezanten van Christus optraden.

Tenslotte is Jezus nog een keer verschenen. Aan Paulus zelf. Paulus omschrijft zichzelf als een misbaksel, een ontijdig geborene, een niet levensvatbaar kind, wat te vroeg ter wereld kwam. Hij noemt zichzelf zo omdat hij nog ongelovig was toen Jezus hem verscheen. Hij was zelfs een vijand van Jezus en een vervolger van de christelijke gemeente. Opmerkelijk hoe Paulus hier over zijn verleden spreekt. Hij is niet iemand die zijn minder fraaie verleden verdoezeld, hij is daar heel eerlijk over. Maar hij is ook niet iemand die zucht onder zijn verleden. Hij heeft mogen ontdekken wat vergeving is! Hij weet hoe hij als misbaksel, door genade een apostel van de Here Jezus mocht worden. En als apostel heeft hij harder gezwoegd dan alle andere apostelen.

Paulus probeert de lezers in dit hoofdstuk ervan te overtuigen dat de opstanding van Jezus geen sprookje is, maar een feit. Maar waarom vindt hij dat nu zo belangrijk? Die vraag beantwoordt hij in vs. 12.

“Indien nu van Christus gepredikt wordt, dat Hij uit de doden is opgewekt, hoe komen sommigen onder u ertoe te zeggen, dat er geen opstanding der doden is? Indien er geen opstanding der doden is, dan is ook Christus niet opgewekt. En indien Christus niet is opgewekt, dan is immers onze prediking zonder inhoud, en zonder inhoud is uw geloof”.

De opstanding vanuit de dood van Jezus Christus heeft alles te maken met onze toekomstige opstanding. Paulus heeft net uitgelegd dat de opstanding van Christus een feit is. Er zijn nog voldoende ooggetuigen in leven die het kunnen bevestigen. Hoe is het dan mogelijk dat er mensen ontkennen dat er in de toekomst een opstanding zal plaatsvinden? Het is of het een of het ander. Als Christus echt is

opgestaan dan komt er aan het eind van de tijd ook een opstanding. Maar als die opstanding niet komt, is Christus ook niet echt opgestaan. En dat Christus wel echt is opgestaan heeft Paulus net aangetoond. Zijn hele Boodschap valt of staat bij de opstanding. Als Christus niet is opgewekt is onze verkondiging zonder inhoud en uw geloof is zinloos. Ja, zegt Paulus dan in vs. 17, dan is er zelfs geen vergeving mogelijk, dan ben je nog gevangen in je zonden. Wie alleen maar voor dit leven z'n hoop op Christus heeft gevestigd is beklagenswaardig.

Ziet u hoe belangrijk de opstanding is? Ziet u hoe belangrijk het is dat we de heilsfeiten ook als feiten accepteren. Een fictieve opstanding kan ons geen troost bieden als we zelf worden geconfronteerd met het sterven. Ik zou niet weten wat ik zou moeten zeggen bij een sterfbed, als Jezus niet echt is opgestaan. Ik zou niet weten waar ik m'n troost moest zoeken bij het overlijden van een dierbare, als Jezus niet is opgestaan. Maar nu Jezus dwars door de dood is heengegaan komt het sterven in een ander perspectief te staan. Natuurlijk, de dood blijft een vijand. Openbaringen spreekt over de dood als de laatste vijand van de mens die verslagen zal worden. Maar de engel is er uit. De engel van de dood is de zonde (55). De zonde is overwonnen. Jezus heeft eens en voor altijd afgerekend met de zonde en zodoende de engel verwijderd. Het loon wat de zonde geeft is de dood, schrijft Paulus aan de Romeinen. Maar als die zonde is weggenomen, dat geldt dat loon ook niet meer. Dan is de dood niet meer onze bestemming, maar dan krijgen we een nieuwe bestemming, het eeuwige leven. Dat heil heeft de Here Jezus verworven voor een ieder die in Hem gelooft. Net zo zeker als de opstanding van Jezus op die Paasmorgen een onomstotelijk feit was, zo is onze toekomstige opstanding een onomstotelijk feit. Net zoals het graf van Jezus openging op die Paasmorgen, zullen de graven opengaan als Jezus verschijnt.

Dat Griekse denken, waar we het het begin van de preek over hadden, heeft tussen twee haakjes ook z'n invloed gehad in de christelijke kerk. Veel gelovigen denken over de eeuwigheid alleen aan de hemel, als een plaats waar onze ziel of onze geest zal zijn. Daar zweven we dan op een wolk, of zo. Maar de bijbel heeft het veel vaker over de nieuwe aarde, dan over de hemel. En op die nieuwe aarde leven weer tastbare mensen. In een nieuw lichaam, dat wel, maar wel tastbaar. Net zoals Jezus tegen Thomas zei: voel maar...ik ben Jezus....ik ben het echt....ik ben geen geest...ik leef. Zo zullen wij ook weer tastbaar zijn: voel maar.....ik ben het....De

hemel is slechts een tussenstation. Mensen zijn geschapen voor de aarde. We zullen als nieuwe mensen op de nieuwe aarde wonen. En daarom is de opstanding zo belangrijk. Veel christenen geloven dat er na de opstanding geen herkenning meer zal zijn. Nu is het natuurlijk zo, dat er een heleboel is wat we niet precies weten. Ik wil toch een paar dingen ter overweging meegeven. De bijbel zegt dat we zullen opstaan, zoals Jezus is opgestaan. Maar nergens staat dat we elkaar niet zullen kennen. De bijbel geeft daar geen aanleiding voor. Jezus zelf was herkenbaar. Hij was ook na de opstanding Jezus, in een verheerlijkt lichaam, een onsterfelijk lichaam, maar nog steeds Jezus. Ook komen we tijdens het leven van Jezus een wonderlijke gebeurtenis tegen. Als Jezus op de berg aan het bidden is, verschijnen Hem twee figuren, Mozes en Elia. Hoewel de apostelen niet bepaald tijdgenoten van Mozes en Elia waren, wisten ze wel dat dit Mozes en Elia waren. Mozes was Mozes, Elia was Elia. Tenslotte wil ik ook nog de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus noemen. Zowel de rijke man als de arme Lazarus stierven in de gelijkenis. Ook na het sterven bleef Lazarus Lazarus en bleef de rijke man dezelfde. Nu geef ik toe dat je moet uitkijken om op basis van een gelijkenis een standpunt in te nemen over herkenning na het sterven. Maar het zou ook verwonderlijk zijn als Jezus een voorbeeld geeft wat herkenning veronderstelt, terwijl er geen herkenning zou zijn.

De bijbel belooft ons de opstanding. En als we opstaan zullen we Jezus zien zoals Hij is. Naar mijn persoonlijke overtuiging zullen we ons dan verheugen omdat we ons dan herinneren dat Hij degene is, die we altijd verwacht hebben. Degene die voor ons stierf. Degene die ons verlost heeft van het kwaad en die voor ons de dood heeft overwonnen. Als er geen herinnering zou zijn, zouden we ons ook niet herinneren waarvan we zijn verlost en waarom we van de Here Jezus houden. En daarom geloof ik dat ik mezelf blijf. Ook na de opstanding. En dat de opstanding een grote reünie zal worden van alle in Christus gestorvenen. Dan zullen we ons oneindig verheugen. Het lijden is voorbij, de pijn is voorbij, ook de pijnlijke herinneringen zijn voorbij. Jezus zal onze tranen afwissen. We zullen zijn zoals Hij is. Voor eeuwig levend. En dat allemaal dankzij dat geweldige heilsfeit: Jezus heeft de dood overwonnen. Wat een perspectief. Daar kunnen we mee verder. Daarmee kunnen we de toekomst tegemoet. De dood heeft niet het laatste woord. Daarom heeft dat Opwekkingslied gelijk: Omdat Hij leeft ben ik niet bang voor morgen! Amen.

Mei 2009
G.P. Hartkamp
Wapenveld